

Dve pomembni novosti davčne zakonodaje, ki se začne uporabljati s 1. januarjem 2017:

Možnost obdavčevanja posebnih kultur in obravnave dohodka iz malih obsegov predelave na podlagi katastrskega dohodka

Že v avgustovski številki Zelene dežele smo v članku *Katastrski dohodek: bo po novem lažje?* napovedali dve ugodnosti, tako z administrativnega kot tudi s finančnega vidika, ki ju uvajata Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka (ZUKD-2) in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2R), oba objavljena v Ur. l. RS, št. 63/2016. Omenjena zakona uvajata možnost pavšalnega obdavčevanja t.i. posebnih kultur in opravljanja t.i. malih obsegov prve stopnje predelave na podlagi katastrskega dohodka. Več o tem smo zapisali na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Sloveniji 19. in 27. oktobra v članku *Katere novosti prinaša davčna zakonodaja kmetom*. V drugem članku – dopolnjeno z razlago Finančne uprave RS, smo objavili spremembo glede na naknadno prejeta pojasnila o rokih priglasitve oziroma izstopa iz računovodstva. Tudi v tem članku navajamo spremembo glede na navedbe v avgustovskem članku. V njem je bilo namreč navedeno, da za **prodajo izdelkov v okviru malih obsegov predelave ne bo potrebna registracija dopolnilnih dejavnosti, vendar na podlagi kasneje prejetega tolmačenja to ne drži: registracija dopolnilnih dejavnosti je namreč pogoj za priglasitev malih obsegov predelave.**

Katere vse dejavnosti bodo z letom 2017 lahko obdavčene na podlagi katastrskega dohodka in ostalih pavšalnih ocen dohodka?

Poleg »osnovnega« katastrskega dohodka, ki je pripisan kmetijskim in gozdnim zemljiščem, je ocenjena še pavšalna ocena dohodka na čebelji panj. Katastrski dohodek vina se določi kot dodatni katastrski dohodek v višini dvakratnika katastrskega dohodka vinograda z boniteto med 51 in 60. Pri izračunu katastrskega dohodka oljčnika je upoštevano, da se večina oljk predela v oljčno olje (oljčno olje je edino obravnavano kot osnovna kmetijska dejavnost). Z letom 2017 se pavšalni obdavčitvi pridružujejo še t.i. posebne kulture in dohodki od t.i. malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov.

Posebne kulture

Posebne kulture so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, ter reja polžev na njivi. Kot intenzivna pridelava šteje pridelava ene ali več zelenjadnic oziroma zelišč na isti površini v celotni rastni sezoni posameznega koledarskega leta, torej se kot intenzivna pridelava šteje tudi pridelava špargljev in drugih trajnih zelenjadnic. Katastrski dohodek se določi kot dodatni katastrski dohodek v višini 1,3 kratnika katastrskega dohodka intenzivnega sadovnjaka z boniteto med 51 in 60.

Mali obsegi prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov

Med male obsege prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov sodijo nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, vsi brez dodatkov, maslo, kisl

in sladka smetana, kislo mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in siri, vsi brez dodatkov, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje. Prihodki od prodaje vseh teh izdelkov ne smejo presegati 3.500 evrov letno na celotno kmetijo. Kmetija mora kupcem izdajati račune, ki pa jih tudi v primeru gotovinskega poslovanja ni potrebno davčno potrjevati. Mali obsegi predelave morajo biti registrirani kot dopolnilne dejavnosti, vendar bo s posebno evidenco finančnega organa tovrstna predelava izvzeta iz obdavčitve po dejanskih prihodkih. Prihodki do 3.500 evrov ne bodo povečali davčne osnove, ta bo ostala v obsegu »osnovnega« katastrskega dohodka. Kmetija istovrstne dejavnosti ne sme opravljati kot dopolnilno dejavnost in sočasno v okviru malih obsegov predelave. V primeru opravljanja malih obsegov predelave sme imeti registrirane le dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov, proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom in svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo.

Priglasitev in evidentiranje

Za obravnavo dohodka iz malega obsega prve stopnje predelave bo potrebna priglasitev na finančnem uradu do 31. marca za tekoče leto ali kadarkoli ob začetku izvajanja malega obsega predelave in bo veljala do priglasitve prenehanja. Do 31. marca leta po letu opravljanja take dejavnosti mora izvajalec malega obsega predelave predložiti zbirne podatke iz seznama izdanih računov v preteklem letu. Podrobnosti o seznamu izdanih računov in predložitvi podatkov finančnemu organu bodo opredeljene v pravilniku, ki pa do priprave tega prispevka še ni sprejet. Pridelava posebnih kultur bo evidentirana pri Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja, proizvodnja vina na območju Slovenije pa na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Finančnemu organu bo torej potrebno priglasiti le proizvodnjo posebnih kultur in proizvodnjo vina iz vinogradov izven Slovenije.

Dohodek od pridelave posebnih kultur in vina bo finančni urad pripisal posameznim zavezancem v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu. Podatke bo pridobil iz evidence agencije iz zbirnih vlog in evidence ministrstva iz registra pridelovalcev grozdja in vina. Podatka o dodatnem katastrskem dohodku posebnih kultur in dodatnem katastrskem dohodku pridelave vina se ne bosta vodila v zemljiškem katastru.

Na podlagi katastrskega dohodka so torej lahko obdavčeni dohodki od:

- pridelave na njivah (žita, krompir, krmne rastline, oljnice, sončnice, buče za olje, krmni posevki, zelenjadnice, ki se lahko gojijo kot poljščine, npr. zelje, čebula, česen ipd.),
- posebnih kultur (zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, reja polžev na njivi),
- pridelave travinja na travniških površinah,
- pridelave sadja v trajnih nasadih, pridelava hmelja,
- pridelave grozdja in vina ter oljčnega olja iz lastnega pridelka grozdja in oljk,
- živinoreje, vezane na pretežno lastno pridelavo krme na njivah ali travinju (prodaja živih živali ter nerazkosanih in razkosanih klavnih živali v okviru malih obsegov predelave),

- čebelarstva, od panjev evidentiranih v registru čebelnjakov (pridelava medu, vzreja čebeljih matic ter pridelava voska, matičnega mlečka in propolisa),
- pridelave hlodovine in drv, pridelava novoletnih drevesc iz mladja, gojenja in varstva gozda ter dela za vzdrževanje groznic in vlak,
- opravljanja kmetijskih in gozdarskih storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov v višini in pod pogoji, ki jih določa pravilnik, ki ureja pogoje za oprostitvev plačila dohodnine za te storitve (ob neizpolnjevanju teh pogojev je treba delo opravljati v okviru dopolnilne dejavnosti ali drugih registriranih dejavnosti),
- malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov.

Za pavšalno obdavčitev na podlagi katastrskega dohodka velja izjema od obveznosti izdajanja računov. Izjema je, kot rečeno, izdajanje računov za opravljanje malih obsegov predelave zaradi evidentiranja prihodkov do 3.500 evrov letno. Obveznost izdajanja računov se sicer ne nanaša na davčne zavezance, kadar opravljajo dobavo kmetijskih in gozdnih pridelkov in storitev neposredno končnemu potrošniku (npr. neposredna prodaja na domu, prodaja od vrat do vrat, neposredna prodaja na premičnih stojnicah, na tržnici). Drugim kupcem (ki niso končni potrošniki) pa morajo tudi zavezanci, ki so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka, izdajati račune. Izdani računi ne vplivajo na njihovo pavšalno obdavčitev v okviru dohodnine. Račune pa morajo izdajati v vsakem primeru, če so zavezanci za DDV, in jih v primeru gotovinskega poslovanja tudi davčno potrjevati.

Na podlagi katastrskega dohodka ne morejo biti obdavčeni dohodki od:

- pridelave sadik sadnega, gozdnega, okrasnega drevja, grmičevja, vinske trte in hmelja,
- pridelave okrasnih rastlin,
- pridelave zelenjadnic v zaprtih prostorih (plastenjaki, steklenjaki ipd., kriterij razmejitve med zaprtimi prostori in tuneli je fiksna objekta),
- intenzivne pridelave jagodišča, razen jagod (ameriške borovnice, ribez, maline, aronije ipd.), razen če so v registru kmetijskih gospodarstev zavedene kot trajni nasadi,
- reje živali s pretežno kupljeno krmo (rejec nima v lasti ali uporabi dovolj zemljišč, na katerih bi prideloval krmo za rejo teh živali),
- zakola in prodaje celih trupov živali ali kosov mesa, razen v okviru malih obsegov predelave,
- vzreje konj za jahanje, kasaštva,
- plantažnega gojenja novoletnih drevesc, nabiranja gozdnih plodov, proizvodnje razžaganega lesa (deske, plohi, late ipd.),
- dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Za naštetih dejavnosti je potrebno davčno osnovo ugotavljati na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Druga kmetijska dejavnost in vpis v davčni register

Vse vrste pridelave, ki se štejejo pod kmetijsko dejavnost, vendar ne spadajo pod obdavčitev v okviru katastrskega dohodka, so t. i. druge kmetijske dejavnosti. **Kot druga kmetijska dejavnost se lahko**

priglasijo tudi posebne kulture, ki so sicer lahko obdavčene na podlagi (dodatnega) katastrskega dohodka. Pridelovalci se morajo registrirati tako, da predložijo prijavo za vpis v davčni register (z obrazcem DR-03) ali pa vložijo prijavo v poslovni register (opravljanje dejavnosti v statusu samostojnega podjetnika ali podjetja). Pridelovalci, ki se vpišejo v davčni register, postanejo t. i. fizična oseba z dejavnostjo (niso s.p. ali podjetje) in ohranijo vse pravice iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov.

Pridelovalci posebnih kultur, ki so doslej ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov izključno za posebne kulture (in ne za celo kmetijo), lahko z letom 2017 preidejo na pavšalno obdavčitev, čeprav so davčno osnovo na tak način ugotavljali manj kot pet let. **Če želijo člani kmečkega gospodinjstva dohodke pridobljene s pridelavo posebnih kultur s 1. januarjem 2017 ugotavljati na podlagi katastrskega dohodka, morajo do 9. januarja 2017 pri pristojnem finančnem uradu vložiti vlogo za izbris te dejavnosti iz davčnega registra z obrazcem DR-03.**